

	Emri i institucionit: DREJTORIA E PËRGJITHSHME E STANDARDIZIMIT	Dokumenti Nr.: RC/DS/117	
	Titulli: Plani strategjik i biznesit për DPS/KT	Versioni: 01	Faqe Nr.: Faqe 1/4

PSB, 24.11.2021

Titulli i DPS/KT: DPS/KT 286

“PAJISJET DHE PAJISJET DHE AKSESORË PËR GAZIN E LËNGSHME PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE”

Qëllimi

Standardizimi në fushën e pajisjeve dhe aksesorëve që përdoren për transport, transferimin, ruajtjen e rezervuarëve dhe çisternave të karburantit LPG dhe karburantit LPG për automobilave. Hartimin e standardeve të produktit specifik për pajisjet dhe aksesorët e GLN-së të harmonizuara me kërkesat thelbësore të direktivave përkatëse të BE-së dhe të referuara në RID/ADR

Mjedis biznesi

Pajisjet GLN përfaqësojnë afërsisht 80 % të të gjitha pajisjeve të transportueshme nën presion brenda Evropës për gazrat e Klasit 2, siç përcaktohet në RID/ADR. Sasia e LPG-së që transportohet në të gjithë Evropën thjesht zvogëlon të gjithë gazrat e tjerë të klasës 2 dhe si i tillë harmonizimi i pajisjeve për transportin e tij është thelbësor. LPG përdoret gjithashtu gjerësisht në sektorin e automobilave, si dhe është një lëndë djegëse e zakonshme shtëpiake në bombola ose me shumicë.

Përfitimet

Publikimi i standardeve në këtë fushë i ka mundësuar industrinë të përshtatet më lehtë me regjimet e ndryshme legjislativë që mbulojnë industrinë. Ai gjithashtu inkurajon dizajne më uniforme të pajisjeve në të gjithë Evropën. Gjithashtu që nga publikimi i planit të mëparshëm të biznesit, 16 standarde CEN/TC 286 janë referuar në rregulloren ADR/RID për Transportin e Mallrave të Rrezikshme brenda KE-së. Me ndryshimet që kanë ndodhur në ADR/RID, përdorimi i këtyre standardeve tashmë është i detyrueshëm.

Prioritetet

Marrëdhënia që kanë standardet me legjislacionin që mbulon aktivitetet e industrisë është e rëndësishme. Ruajtja e kësaj marrëdhënieje është prioriteti më i madh me të cilin përballet KT aktualisht. Meqenëse pjesa më e madhe e programit origjinal të punës është përfunduar, një program rishikimesh do të fillojë gjatë vitin e ardhshëm dhe ekspertët e grupeve të punës do të duhet t'i kushtojnë kohë procesit. Është gjithashtu një prioritet i KT të sigurojë që të gjitha standardet përkatëse të jenë plotësisht të referuara në ADR/RID. KT është zotuar të shtojë një Aneks Mjedisor në të gjitha standardet përkatëse kur dhe kur ato rishikohen.

Tregu i LPG-së në Evropë

Tregu i pajisjeve dhe aksesorëve nën presion të GLN-së është funksion i tregut të LPG-së. Gazi i naftës është një produkt hidrokarburesh në rangun C3-C4, i cili në përgjithësi përcaktohet si Propan ose Butan ose përzierjet e tyre. Gjendet si përbërës i fushave të naftës dhe disa vendburimeve të gazit natyror dhe prodhohet në procesin e rafinimit. Përdoret si lëndë e parë për industrinë petrokimike dhe si përbërës i benzinës, si shtytës dhe për ftohje. Megjithatë, përdorimet kryesore të tij në kuadrin e Programit të Punës të DPC CEN/TC 286 është si lëndë djegëse për ngrohje dhe gatim dhe si lëndë djegëse për mjetet rrugore dhe automjetet industriale.

Struktura e tregut

Tregu në Evropë ekziston për më shumë se shtatëdhjetë vjet. LPG-ja tregtohet ndërkombëtarisht midis prodhuesve dhe tregtarëve dhe deri më tani është tregtuar në baza kombëtare. Tregjet kanë tendencë të evoluojnë ndryshe në vende të ndryshme. Në disa vende, prodhuesit, d.m.th., kompanitë kryesore të naftës janë edhe tregtarët. Megjithatë, tregtarët kombëtarë të përkushtuar të LPG-së, të cilët blejnë nga rafinerët e mëdhenj të naftës janë zhvilluar gjithashtu si konkurrentë kryesorë të tyre. Në situatat e mësipërme, tre deri në gjashtë tregtarë do të priren të furnizonin tregun. Megjithatë, në disa vende, një më i madh numri (disa qindra në disa raste) i tregtarëve rajonalë dhe lokalë ka evoluar. Të gjitha këto palë kanë një interes në standardet e prodhimit dhe funksionimit në lidhje me cilindrat, rezervuarët e klientëve, rezervuarët e transportit, valvulat dhe aksesoret e tjerë.

Tregjet kombëtare ndryshojnë ndjeshëm, por priren të klasifikohen në mënyrën përfundimtare të shpërndarjes si "Tregu i bombolave" ose "Tregu me shumicë". Në përgjithësi, tregu i çisternave të butanit është në rënie pasi rrjetet e gazit natyror me tubacione janë zgjeruar në Evropë. Megjithatë, shumë Konsumatorët e GLN-së po ndryshojnë në furnizimin me rezervuarë LPG. Tregu mund të klasifikohet gjerësisht në baza sektoriale si vendas, tregtar, industrial, bujqësor dhe automobilistik. Konsumatorët vendas janë jashtë numrit të konsumatorëve komercialë dhe industrialë. Në disa vendet, mbi 50 % e ambienteve të brendshme përdorin bombola të GLN-së.

Palët e interesuara në procesin e standardizimit

Tregtarët (Distributorët)

Në shumë vende, i gjithë prodhimi i enëve nën presion, ose një pjesë e konsiderueshme e saj, është në pronësi të tregtarëve dhe është një pjesë e rëndësishme e bazës së aseteve të tyre komerciale. Megjithatë, në disa vende të Evropës Veriore, është e zakonshme që bombola të jetë në pronësi të konsumatorit. Për shkak të avantazhit "jo korroziv" të GLN-së, këto asete kanë një jetëgjatësi shumë të gjatë nëse mirëmbahen siç duhet nga jashtë. Megjithatë, për shkak të kostove të konsiderueshme të përfshira, ata duhet të sigurojnë që rregulloret dhe standardet kombëtare dhe ndërkombëtare në kontekstin e parakualifikimit, testimit dhe mirëmbajtjes së enëve nën presion të marrin parasysh natyrën e veçantë të tregut të GLN-së. Në një treg të konsoliduar, prokurimi vjetor i bombolave të reja mund të jetë mjaft i vogël, p.sh. në rendin e 2 % të popullsisë së bombolave ekzistuese. Rrjedhimisht, ata kanë një interes të sigurojnë që anijet e reja, veçanërisht bombolat, të jenë në përputhje me një model të korporatës që mund të integrohet në popullsinë e tyre ekzistuese ku sistemet dhe procedurat e mbushjes, shpërndarjes dhe mirëmbajtjes janë optimizuar.

Autoritetet/Rregullatorët

Instalimet e GLN-së, bombolat, rezervuarët, cisternat rrugore dhe hekurudhore dhe instalimet e automobilave i nënshtrohen kontrollit të rreptë rregullator kombëtar, por natyra e rregulloreve të kontrollit mund të ndryshojë ndjeshëm. Rregullatorët kanë kërkuar të arrijnë marrëveshje në rastin e tregtisë ndërkombëtare përmes marrëveshjeve të tilla si RID dhe ADR. Rregullatorët kanë një interes në zhvillimin e standardeve evropiane CEN. Disa përfaqësues të vendeve marrin pjesë drejtpërdrejt në grupet e punës. Megjithatë, shumica priren të ushtrojnë ndikim në nivel kombëtar gjatë Procesit të hetimit dhe të votimit përfundimtar të CEN. Problemi tani ekziston për një standard CEN që ka kaluar në procesin e:

- Zhvillimi në grupe pune;
- Kërkimi i CEN;
- Zgjidhja e komenteve pyetëse;
- Votimi formal; Më pas duhet të rivlerësohet nga një grup i mëtejshëm pune rregullatorësh (të cilët kanë akses në proces në të gjitha fazat e mësipërme) përpara se të referohen në ADR/RID

PËRFITIMET E PRITSHME NGA PUNA E DPS CEN/TC

TC iu përgjigj nevojës për të prodhuar standarde të përshtatshme për industrinë e LPG-së për projektimin, prodhimin, mbushjen e sigurt dhe inspektimin periodik të bombolave të bërë nga materiale të përbëra dhe gjithashtu çelik inox. Lidhësi i mbushjes së automobilave mund të barazohet me spinën elektrike kur shikohet nga një këndvështrim standardizimi. Harmonizimi i këtij lidhësi në të gjithë Evropën është një synim afatgjatë i industrisë evropiane të automobilave LPG. TC ka zhvilluar një standard evropian për të

	Emri i institucionit: DREJTORIA E PËRGJITHSHME E STANDARDIZIMIT	Dokumenti Nr.: RC/DS/117	
	Titulli: Plani strategjik i biznesit për DPS/KT	Versioni: 01	Faqe Nr.: Faqe 3/4

dy gjysmat e lidhësit, shih EN 13760 dhe EN 12806. Kursime të mëdha në kosto janë arritur si rezultat i drejtpërdrejtë i standardeve evropiane DPS CEN/TC 286 që mbulojnë inspektimin periodik të cilindrave dhe temperaturat referuese për mbushje. Të gjitha standardet e harmonizuara sipas direktivave PED dhe ATEX synojnë të heqin barrierat teknike në tregti.

PJESËMARRJA NË DPS CEN/TC

Të gjithë anëtarët kombëtarë të CEN kanë të drejtë të emërojnë delegatë në Komitetet Teknike të CEN dhe ekspertë në Grupet e Punës, duke siguruar një ekuilibër të të gjitha palëve të interesuara. Pjesëmarrja si vëzhgues e organizatave të njohura evropiane ose ndërkombëtare është gjithashtu e mundur në kushte të caktuara. Pjesëmarrja në aktivitetet e kësaj CEN/TC është përgjegjësi e organizatës kombëtare të standardeve në çdo vend.

OBJEKTIVAT E CEN/KT DHE STRATEGJITË PËR TYRE ARRITJA

Objektivat e përcaktuara të CEN/TC 286 janë:

Të zhvillojë standarde në fushat e mëposhtme:

- projektimi dhe prodhimi i enëve nën presion të GLN (cisternë dhe bombola),
- projektimi dhe prodhimi i aksesorëve (valvola, matës, pajisje) për enët nën presion të GLN-së (cisterna dhe bombola),
- Kërkesat operacionale për rezervuarët e GLN-së që përdoren për transportin rrugor dhe hekurudhor (përfshirë pajisjen, rikualifikimin, mbushjen dhe procedurat e shkarkimit),
- Rezervuarët e LPG-së së automobilave, pajisjet, instalimet dhe sistemet e mbushjes,
- Kërkesat operacionale për cilindra të transportueshëm (përfshirë procedurat e mbushjes, inspektimin periodik),
- Kërkesat operacionale për rezervuarët statikë (përfshirë pajisjen, inspektimin periodik dhe rikualifikimin).

Pjesëmarrja në DPS/KT 286

Në KT 286 ka përfaqësues nga institucione publike, Fakulteti i Shkencave të Natyrës, nga ISHTI i, i cili merret direkt me kontrollin e tregut, monitorimin e cilësisë së matesave të ujit (ujërat sipërfaqësore, ujët e pijshëm, mbetjet, ujët për larje), monitorimin e efekteve të shkarkimeve industriale në shëndet dhe ndërhyrja në rastin e ndotjes aksidentale të ujit, si dhe zhvillimin dhe aplikimin e planeve të kontrollit të cilësisë së burimeve të ujit të pijshëm dhe evakuimit të ujit të ndotur. Palët e interesuara në raste të veçanta për probleme specifike mund të emërojnë ekspertët e tyre në grupet e punës të ngritura nga KT për çështje specifike.

Strategjitë e përcaktuara për arritjen e objektivave

Përbushja e objektivave të KT 286 bazohet në punën për adoptimin e standardeve evropiane dhe ndërkombëtare si standarde shqiptare, duke bashkëpunuar me KT "pasqyrë" të CEN dhe ISO si më poshtë:

CEN/TC 23	Bombola gazi të transportueshëm
CEN/TC 62	Ngrohës të pavarur të hapësirës me gaz
CEN/TC 234	Infrastruktura e gazit
CEN/TC 236	Valvola mbyllëse jo industriale me operim manual për gaz dhe valvola të veçanta kombinimesh-produkte të tjera
CEN/TC 265	Depozita metalike për ruajtjen e lëngjeve
CEN/TC 268	Enët kriogjenike dhe aplikimet specifike të teknologjive të hidrogjenit
CEN/TC 282	Instalim dhe pajisje për LNG
CEN/TC 286	Pajisje dhe aksesorë të gazit të lëngshëm të naftës

	Emri i institucionit: DREJTORIA E PËRGJITHSHME E STANDARDIZIMIT	Dokumenti Nr.: RC/DS/117	
Titulli: Plani strategjik i biznesit për DPS/KT		Versioni: 01	Faqe Nr.: Faqe 4/4

CEN/TC 326 Automjetet me gaz natyror - Karburanti dhe operimi
 CEN/TC 393 Pajisje për rezervuarët e magazinimit dhe për stacionet e karburantit
 ISO/TC 21 Pajisjet për mbrojtjen nga zjarri dhe shuarjen e zjarrit

F Planifikimi

Për realizimin e objektivave të më sipërme ky KT bazuar në propozimin e standardeve të reja fillon punën për adoptimin e standardeve.

G Financimi

Kryetari dhe anëtarët punojnë mbi baza vullnetare dhe pa pagesë.

Sekretari i DPS/KT 286

(Pëllumb Metohu)